

РЕЦЕНЗИЯ

от

доц. Банко Йорданов Банков от НБУ

доцент по шифър 8.2 „Изобразително изкуство“

За дисертационния труд на Румен Атанасов Кожухаров на тема „Изобразителното изкуство и предметно - материалната среда.“ за присъждането на образователна и научна степен „доктор“ в научно направление 8.2 „Изобразително изкуство.“ към департамент „Изящни изкуства“ докторска програма „Визуално-пластични изкуства“

Научен ръководител:

доц. Михаил Чомаков - НБУ

В настоящата рецензия се разглежда дисертационния труд на Румен Атанасов Кожухаров – докторант в Нов български университет, департамент „Изящни изкуства“ докторска програма „Визуално-пластични изкуства“.

Разработената тема разглежда и конкретизира тезата за взаимовръзката между изобразителното изкуство и предметно материалната среда, между изобразителното, приложното изкуство и дизайна. Според мен изборът на докторанта е

сполучлив, тъй като въпросите поставяни в развитите държави, за въздействието на изкуството посредством абстрактните му стойности в България по обясними причини, остава в страни.

Представеният труд е структуриран в увод, три глави, заключение и списък на литературните източници с общ обем от 237 стр. От посочените източници 14 са на български, 21 на чужд език, а 311 са от интернет. Неразделна част от целия труд са приложенията разделени в три части според броя на главите. Илюстративният материал съдържа 151 репродукции, чрез които значително спомага за изясняване на отделни примери в изложението, подкрепяйки твърденията на автора.

Изказът е конкретен и ясен, без излишна претенциозност и дава възможност на читателя да следва мисълта на автора. Стилът е съобразен с академичните изисквания.

В уводната част е представен предметът на изследването, актуалността на темата, целите и задачите на изследването. В края на увода е представена и структурата на дисертационният труд.

В първа глава „Композиране на предметно-материалната среда чрез основните средства на абстрактното и пространствено мислене и връзката им с изящното изкуство“, Румен Кожухаров се спира на изследването на абстрактното мислене в художествените произведения, и се проследяват принципите на изграждане на абстрактен образ. Основно място е отредено на основоположника на абстрактното изкуство – Василий

Кандински и неговата идея за развитието на творческия процес, състоящ се от два основни елемента. Сериозен принос към темата е изследването на художествената знакова система, в нейния най-практичен вид - пътната визуална комуникация. Разгледана е връзката между абстрактното, пространственото мислене и композицията при дизайна на автомобили, както и идеята за знак, приложима при телефона.

Обстойно са сравнени трима от представителите на абстрактния експресионизъм от Европа и Америка - Джексън Полак, Фриденсрайх Хунтертвасер и Вилем де Кунинг. Изследванията на композиционните проблеми продължава в анализа на ресторанти от САЩ и Европа. Доказва се различната трактовка на композиция и пространствено разпределение на тези заведения.

Във втората подточка на тази глава са изследвани принципите на изграждане на единна линия и взаимовръзка между изящните изкуства и дизайна. Също така се изясняват свързващите звена и разликите между изкуствата живопис, стенопис и скулптура.

В края на първа глава са направени изводи и авторски анализ, доказващ асоциативните връзки в проектирането на обекти от материалната среда, с образци от изящните и приложни изкуства, които очертават важните особености на историческите периоди, свързани пряко с дизайна. Специално внимание се обръща на факта, че паралелно с насочване на интереса към

изкуствата се разглежда и информацията, закодирана в елементите на предметно-материалната среда.

Втора глава - „Постижения на абстрактното изкуство от периода на модернизма и тяхното влияние в развитието на изкуството и дизайна днес“. В нея се разглеждат теченията в периода на модернизма и влиянието им върху формоизграждането на материалната среда. Анализирани са творчеството на автори от областта на архитектурата, дизайна и скулптурата, както и свързването ги с художниците, работили през този период. Различните течения са обстойно анализирани на база на представените образци и философската платформа на авторите, както и на вижданията на докторанта. В първа точка са отбелязани най-значимите изразителни способности от кубизма, футуризма, суперматизма и конструктивизма. Във втора точка са разгледани архитектите Заха Хадид и Даниел Либескинд и визуалната им връзка с творчеството на Казимир Малевич, Константин Бранкузи, както и с Жорж Брак и Пабло Пикасо. В точка трета от настоящата глава са представени четири движения от изящното изкуство - стъкизъм, суперплоско изкуство, суперстроук и изкуство на отношенията.

Трета глава - „Формообразуването в автомобилен дизайн, сигнални системи, композиране.“ В нея е разгледано влиянието на изобразителното изкуство върху дизайна в автомобилостроенето. В исторически аспект е проследено развитието на транспортните средства с различен тип

задвижваща енергия- парна, електрическа и чрез двигател с вътрешно горене. Сериозно внимание е обърнато и на анализа на дизайна, конструкцията, ергономията и формообразуването на автомобилите.

Направените в края на труда изводи визират връзките на развитието на дизайна с историческите етапи от развитието на изкуствата. Използваният от докторанта подход е логичен и удачен. Трябва да се съобразим и с факта, че всяко изследване в областта на съвременното изкуство е полезно в настоящия български контекст, защото трасира посоки за бъдещо обсъждане, анализиране и осмисляне на проблеми, останали по една или друга причина в страни от специфичното развитие на локалния художествен живот.

Забележката ми към докторантския труд са единствено до липсата на един по-широк и дизайнерски задълбочен коментар на явленията направени преди изводите.

Препоръката ми към докторанта е да направи в бъдеще задълбочено изследване на конкретната проблематика, отнасяща се за връзката между пластичните изкуства и тяхното отражение върху развитието на органичния дизайн в Европа и в последствие и в Америка.

Искам да завърша с изброяване положителните страни на докторантската теза.

- Авторефератът правилно отразява съдържанието на дисертационния труд.

- Изследването, както и проучвателната дейност са лично дело на докторанта.
- Докторатът е добре структуриран логически и представя ясно целите и задачите на изследването.
- Хипотезата на докторанта и формулираната цел са защитени отлично.
- На лице са и горе изброените приноси на дисертацията.

Докторанта Румен Кожухаров има три магистърски степени- по живопис, стенопис и пространствен дизайн. Има шест самостоятелни изложби, участие в много групови такива, както и няколко награди.

В заключение искам да заявя, че предложеният от докторанта труд отговаря на изискванията на ЗРАСРБ, правилника за прилагането му и правилника за развитието на академичния състав на висшите учебни заведения.

Оценявам положително научните качества и приноси на дисертационния труд, неговата обществена, социална, научна и творческа значимост, личния принос на докторанта и практическата полезност, и актуалност на изследвания проблем. Предлагам на уважаемите членове на научното жури да дадат съгласието си за присъждането на образователна и научна степен „Доктор“ на Румен Атанасов Кожухаров по шифър 8.2 „Изобразително изкуство“

Доц. Банко Банков